

RHF'enes erfaring med brukermedvirkning i tildeling av regionale midler

NSG 17.11.2016

Tove Klæboe Nilsen, forskningssjef Helse Nord RHF

Brukermedvirkning i forskning og innovasjon

Det må legges bedre til rette for økt brukermedvirkning i forskning og innovasjon. Brukermedvirkning sikrer at det forskes på relevante temaer for brukerne og at nye innovative løsninger er i tråd med brukernes behov. Med brukere menes både pasienter og personell.

- Meld. St. 16 (2010–2011) Nasjonal helse- og omsorgsplan (2011–2015) og i Forskningsmeldingen – Meld. St.18 (2012-2013) Lange linjer – kunnskap gir muligheter.

Nasjonal rapport 2014, vedtatte retningslinjer i 2015

Brukere:

- * **Pasienter og pårørende**
- * Allmennheten, samfunnet, helsepersonell i spesialisthelsetjenesten, kommunehelsetjenesten og andre virksomheter, og brukere av helseforskning

Rapporten og retningslinjene fokuserer på de to første gruppene

Hvordan gjøre dette i praksis?

- Formell representasjon
  - I formelle organer
- Organisert samarbeid
  - Gjennom brukerutvalg og pasientforeninger
- Direkte involvering
  - Brukere/pasienter som testpersoner (noe annet enn å bli forsket på)
  - I noen tilfeller som medforskere

Hvordan monitorere?

- **Kartlegging** av omfanget av brukermedvirkning i forskning i helseforetakene på alle nivå ut fra status 31.12 2014, 0-punktsmåling
- HFene anbefales å lage egne tiltaksplaner
- Det skal gjøres en **evaluering** av de foreslåtte tiltakene etter 3 år

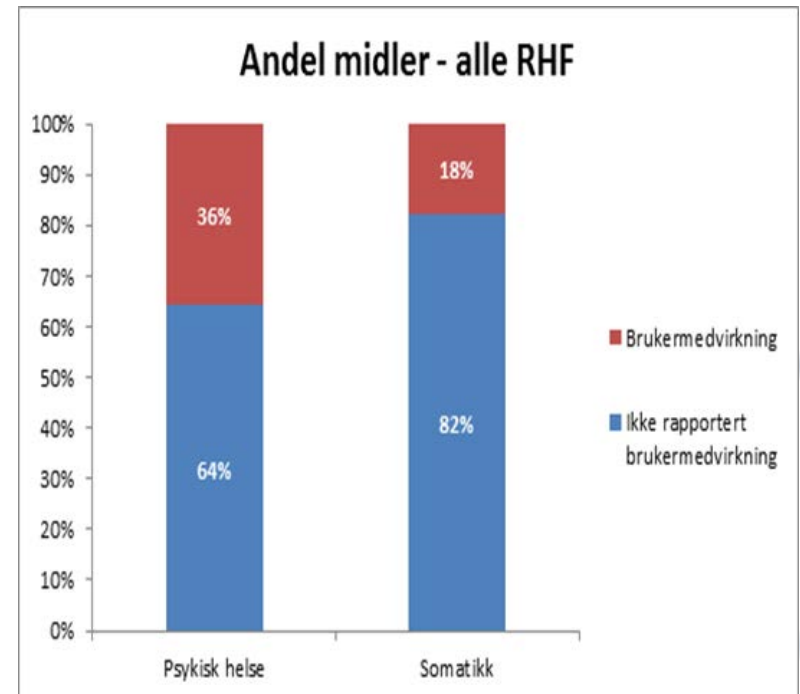
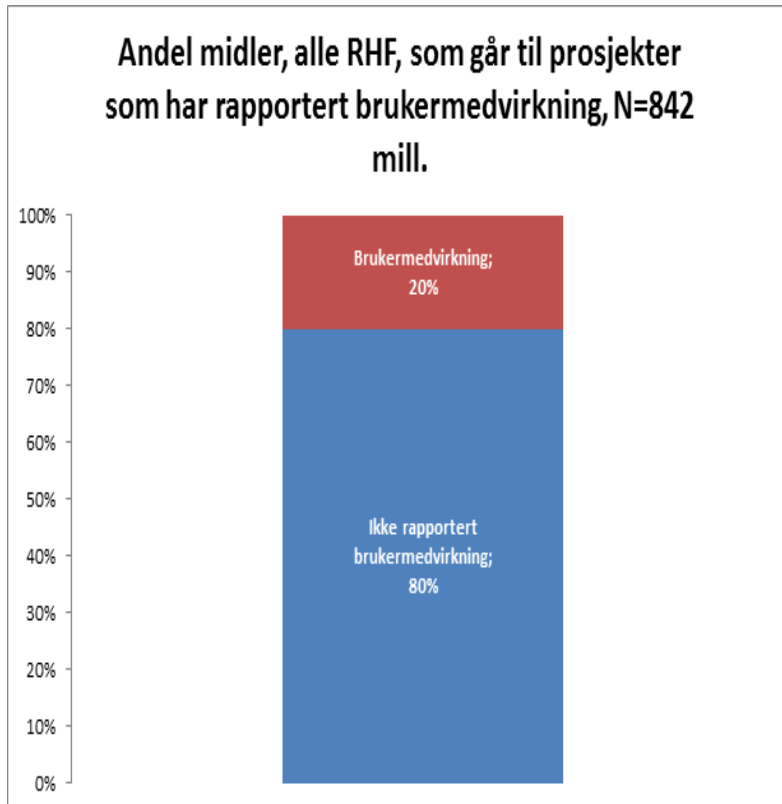
Hva har skjedd ?

- Oppdragsdokument 2015: ”For å øke nytte av offentlig finansiert klinisk forskning, er det innført **krav om begrunnelse dersom brukermedvirkning er fraværende** i planlegging og gjennomføring av **klinisk forskning eller helsetjenesteforskning.** ”
- Knyttes opp mot finansiering av forskning:
  - Krav tatt inn i utlysninger i alle RHF
  - Dette utløser aktivitet!

Hva har faktisk skjedd?

- Brukere i flere strategiske sammenhenger – på regionalt nivå:
  - Samarbeidsorganet med universitetene (2013 ->)
  - Tildelingsutvalget (2014 ->)
  - Referansegruppe for ny forskningsstrategi (2015)
  - Programkomite for regional forskningskonferanse (2015-2016)
  - Styringsgruppen Tromsø 7
  - Flere på HF-nivå?
- Opplæring av brukere på HF-nivå
  - Kurs for brukere på UNN juni 2016, ønske om gjentakelse
  - Fremtiden – også kurs for forskere? Møteplasser forskere – brukere?
- Mange flere søknader og prosjekter med brukermedvirkning
  - Innvirkning på tildeling av midler

0-punktsmålingen, eRapport pr 31.12.2014

Erfaringer i 2015-2016, Helse Nord

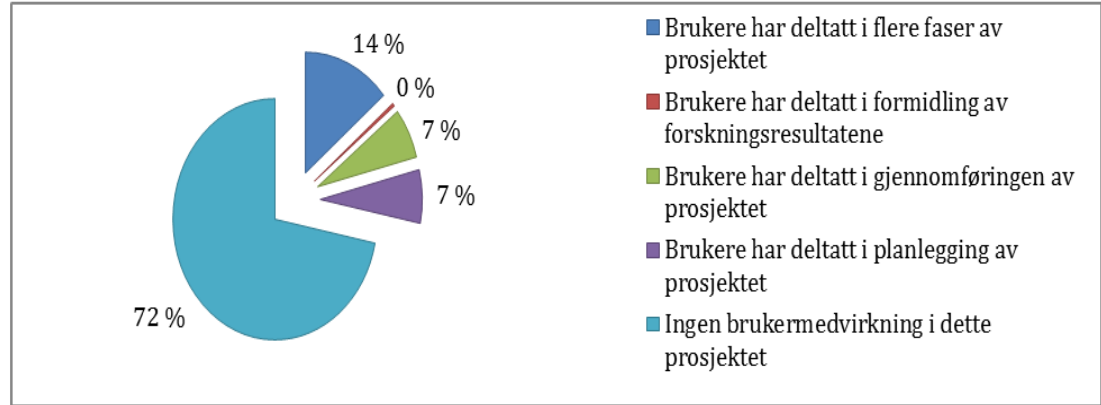
- Mange forskere tar kravet på alvor: spørsmål og diskusjoner før søknadsfrist på regionale forskningsmidler
- Brukerrepresentanter og erfaringskonsulenter melder at det er behov for opplæring, for deres egen del, for å kunne bidra i "den akademiske verden" og å få rekruttert interessenter.
- Noen brukerorganisasjoner melder om stor pågang av forskere

Forts.

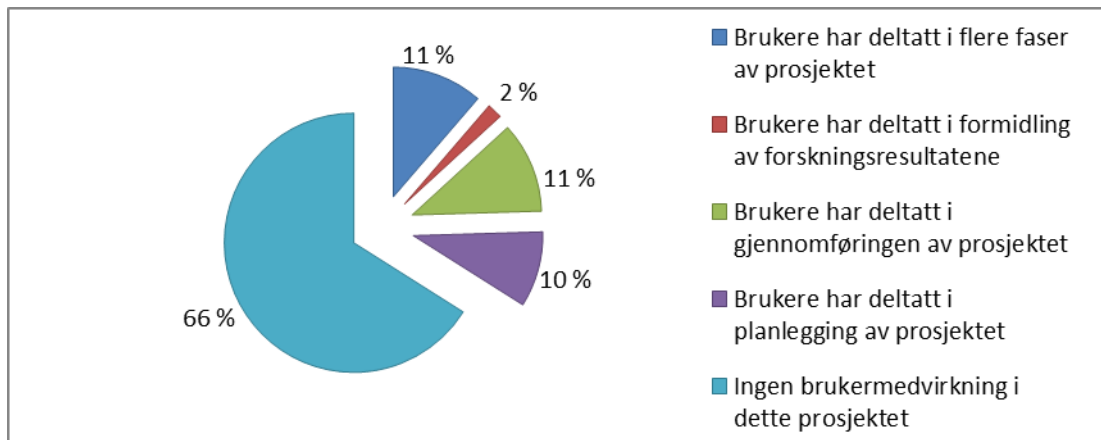
- **Søknadsrunden i 2015:** overordnet krav
  - Tildelingen for 2016, vedtak: "Administrasjonen bes gjennomgå de søknadene som er innvilget med tanke på planene om brukermedvirkning. Dersom dette mangler i noen prosjekt innen klinisk forskning og helsetjenesteforskning, bes søkerne om å ta det inn."
- **Søknadsrunden i 2016:** i nyttekriteriene
  - Enda flere har med brukermedvirkning i søknadene

Prosjektenes brukermedvirkning – i Helse Nord

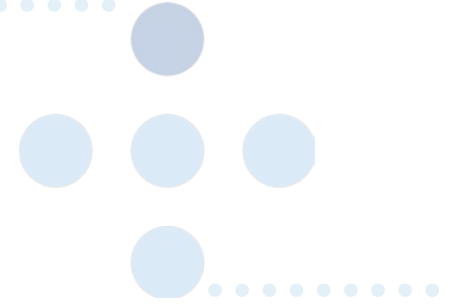
2014, alle prosjekt,
egenrapportering
i eRapport

2015, nye prosjekt,
egenrapportering
i eRapport

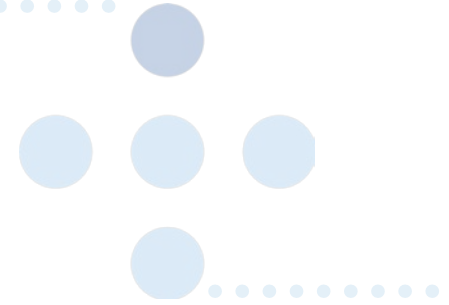
Tildelte prosjekter 2016 (kategorisert av vurderingskomité)

	Antall	Andel (%)
Har brukermedvirkning	31	57,4
Begrunner at prosjektet ikke trenger brukermedvirkning	17	31,5
Har ikke brukermedvirkning / mangler begrunnelse for at dette ikke er aktuelt	6	11,1
Totalt	54	100

Søknader 2017

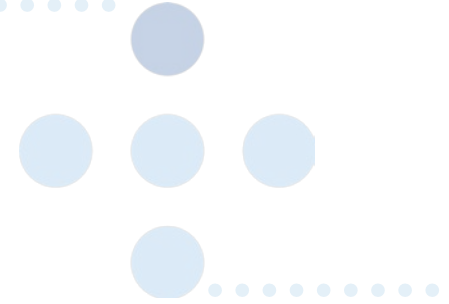
(Kategorisert av vurderingskomité)

	Antall	Andel (%)
Prosjektet har brukermedvirkning	81	53,6
Brukermedvirkning er under planlegging, men burde vært bedre beskrevet i prosjektbeskrivelsen	17	11,3
Brukermedvirkning mangler	7	4,6
Brukermedvirkning er relevant og burde vært med	22	14,6
Trenger ikke brukermedvirkning	10	6,6
Ikke kommentert av vurderingskomiteen	14	9,3
Totalt	151	100

Søknader 2017

(Kategorisert av søker)

	Antall	Andel (%)
Brukere har deltatt i planleggingen av prosjektet og vil delta i gjennomføringen	73	48,3
Brukerrepresentasjon er under planlegging	39	25,8
Brukermedvirkning er ikke relevant for dette prosjektet	35	23,2
Søknader om utenlandsstipend (ikke forespurt om brukermedvirkning)	4	2,6
Totalt	151	100

Påminning - hva vil vi oppnå?

- Innvirkning på **prioritering** i forskning
- Innvirkning på **planlegging** og **gjennomføring** av forskning
- **Formidling** og å få tatt i bruk forskningsresultater
- Sikre legitime **prosesser** og ha en åpenhetskultur
- **Understøtte** pasientbehandling, utdanning og opplæring av pasienter og pårørende
- Sikre at forskningsspørsmålene som stilles, og prosjektene som realiseres, er **relevante** ut fra brukerperspektivet